

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2005. aasta I poolaastal

Tallinn
Oktoober 2005

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

tel 6814681

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 681 4681

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Tootmine.....	7
Väliskaubandus.....	10
Hinnad siseturul.....	20
Kokkuvõte	25

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2005. aasta I poolaastal.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö maht on 25 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2005. AASTA I POOLAASTAL

TOOTMINE

2005. aasta 6 kuuga toodeti ESA andmetel 7,5 mln liitrit viina, likööriidoteid ja muid kangeid alkohoolseid jooke, 2,7 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 2,0 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 6,0 mln liitrit segatud (kääritatud) lahjasid alkohoolseid jooke, 4,2 mln liitrit siidrit ja 66,2 mln liitrit õlut. Eelneva aasta sama perioodiga võrreldes suurenesid peaaegu kõikide alkohoolsete jookide tootmismahud, erandiks olid vaid kanged alkohoolsed joogid, mille tootmine oli 5% väiksem kui aasta tagasi. Vaadeldaval perioodil suurenes enim lahjade segatud alkohoolsete jookide tootmine (73%), kusjuures siidritoodang suurenes aastaga 51%. Mullusest rohkem toodeti ka rektifitseeritud etanooli (+53%), puuvilja- ja marjaveine (+25%) ning õlut (+24%).

Kuna statistikaameti tööstuste valimist on mõned väikese töötajate arvuga veinivabrikud väljas, siis tegelik puuvilja- ja marjaveinide toodang Eestis on EKI hinnangul suurem kui statistikaameti andmed näitavad (tabel 1).

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis 2003-2005*
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2003 I pa	2004 I pa	2005 I pa	Muutus +,-	
				05Ipa/04Ipa, mln l	05Ipa/04Ipa %
Rektifitseeritud etanool	2,49	1,77	2,70	0,93	53,0
Kanged alkohoolsed joogid	8,30	7,90	7,50	-0,40	-5,0
sh EKI hinnangul viin		6,5	6,0	-0,5	-7,7
liköör		1,05	1,13	0,08	7,6
Puuvilja- ja marjaveinid	1,20	1,60	2,00	0,40	25,0
EKI hinnangul	1,6	2,6	4,6	2,0	76,9
Õlu	49,70	53,50	66,20	12,70	23,7
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	2,11	3,47	6,00	2,53	73,0
Siider	2,72	2,78	4,20	1,42	51,0

*2003.a ja 2004.a – ESA lõplikud andmed; 2005.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemale valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine vähenes 2005. aasta I poolaastal ESA andmetel 5% aastatagusega võrreldes. Ettevõtete andmetel tingis toodangu mahu languse mullusega võrreldes 9% väiksem siseturule müük, tootmise langust ei suutnud ära hoida ka kangete alkohoolsete jookide ekspordi 44%-line kasv. Endiselt püsis **viin** kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal, hõlmates 80% nende jookide tootmisest (2004.a I pa 82%). Eestis toodetud maitsestatamata ja maitsestatud viinade proportsioonid olid samad mis

aasta tagasi - maitsestatamata viin moodustas 95% kogu viinatoodangust. 2005. aasta 6 esimesel kuul toodeti Eestis maitsestatamata viina 8,3% ja maitsestatud viina 9,4% vähem kui aasta tagasi, 13% vähenes ka mõlema viina müük siseturule. Kohalikule turule müüdi 72% Eestis toodetud viinast (2004 a I pa 76%).

Liköörid olid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris 15%-ga teisel kohal ning neid toodeti 7,6% rohkem kui 2004. aasta I poolaastal. Ka siseturule müüdi likööre rohkem kui aasta tagasi. I poolaastal müüdi siseturul 56% Eestis toodetud likööridest (2004.a I pa 57%). **Konjakit** ja **džinni** toodeti aastatagusega võrreldes vastavalt 40% ja 23% enam, kuid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris ulatusid nende mahud vaid 1%-ni. Varasematel perioodidel tekkinud varude arvel müüdi nii konjakit kui ka viskit I poolaastal rohkem kui toodeti. Kui eelmisel aastal müüdi 92% Eestis toodetud džinnist kohalikule turule, siis 2005. aasta 6 kuuga moodustas müük siseturule 85,5% toodangust.

Lisaks viinale vähenes I poolaastal **viski** (-29%) ja muude kangete alkoholsete jookide tootmine (-22%), kuid ka nende toodang oli võrreldes teiste kangete jookidega suhteliselt väike. Muid kangeid alkoholseid jooke müüdi kohalikule turule varasemast vähem. 2005. aasta I poolaastal müüdi 53% Eestis toodetud muudest alkoholsetest jookidest siseturul (2004.a I pa 44%). **Rummi** ei toodetud ega müüdnud Eesti turule kohalike tootjate poolt jooksva aasta I poolaastal üldse.

Vaatamata sellele, et 2005. aasta I poolaastal oli AS Liviko toodangu maht väiksem kui aasta tagasi, oli Liviko endiselt suurim kangete alkoholsete jookide tootja Eestis, hõlmates 60% nende jookide tootmisest ning 61% müügist. Liidrile järgnes AS Altia Eesti (endine AS Ofe-lia), kelle tootmine püsis enam-vähem eelmise aasta 6 esimese kuu tasemel ning ka osatähtsus nii tootmises kui siseturule müügis aastaga oluliselt ei muutunud, ulatudes vastavalt 17%-ni ja 18%-ni. Kolmandale positsioonile tõusis AS Liivi Heliis, kuna tema maitsestatamata viina toodang suurenes rohkem kui 1/3 võrra aastatagusega võrreldes ning tänu sellele oli kangete alkoholsete jookide tootmismahut ettevõttes tervikuna 14% suurem kui aasta tagasi, hõlmates 9% kogu Eesti kangete alkoholsete jookide tootmisest (2004.a I pa 7%). Enim ehk 35% vähenes kangete alkoholsete jookide toodang võrreldes aastatagusega AS Onistaris, mistõttu tema osatähtsus nii tootmises kui siseturumüügis langes 8%-ni (2004.a I pa vastavalt 12% ja 9%). AS Remedia osakaal ulatus 5%-ni ning OÜ Offex Groupil 1%-ni Eesti kangete alkoholsete jookide kogutoodangust. OÜ Offex Group suurendas nende jookide toodangut I poolaastal koguni 4,5 korda, kuid võrreldes teiste tootjatega on see veel väike. Kasv toimus maitsestatamata viina arvel, kuna maitsestatud viina toodeti mullusest vähem. AS Valtu Vein tootis kangeid alkoholseid jooke I poolaastal ligi 7% aastatagusest vähem, kuid ka selle ettevõtte toodangu maht oli teiste tootjatega võrreldes väga väike.

2005. aasta 6 kuuga toodeti **rektifitseeritud etanooli (piiritust)** 2,70 mln liitrit, mida oli 0,93 mln liitrit rohkem kui aasta tagasi. Piirituse tootmine kasvas 2005. aasta I poolaastal siseturu nõudluse arvel, kuna ekspordikogused vähenesid oluliselt - 88,9 tuh liitrini (2004. a I pa 1307,7 tuh l).

ESA andmetel suurenes **õlle** tootmine 2005. aasta I poolaastaga 13 mln liitri võrra ehk 24% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Õlletootmise kasvu põhjustas nii välisturu kui ka kohaliku turu suurem nõudlus. Viimast mõjutavad oluliselt väliskülastajate poolt kaasaostetavad ning kohapeal tarbitavad õlle kogused. Tootmise struktuuris on suurenenud kangete õlled osakaal – I poolaastal moodustasid kanged (alk. sisaldus üle 6%) õlled 31% (2004.a I pa 28%) ning lahjad 69% (2004.a I pa 72%) õlle kogutoodangust. Õlle müük siseturule suurenes vaadeldaval perioodil ligi 1/5 võrra, kusjuures lahjade õlled siseturu müük suurenes enam (+23%) kui kangete müük (+18%). Eestis toodetud õllest müüdi käesoleva aasta I poolaastal siseturul 88% (sama oli ka eelmisel aastal).

Eesti suurimate õlletootjate AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas summeeritud osakaal kodumaise õlle kogutoodangus ei ole aastaga oluliselt muutunud (81%; 2004.a I pa 82%). AS Saku Õlletehas oli 2005. aasta I poolaastal endiselt õlleturu liider ning tema toodang moodustas 48% õlle kogutootmisest (2004.a I pa 49%). Nagu eelmiselgi aastal, toodeti ka jooksva aasta 6 esimesel kuul 1/3 kohalikust õllest AS Tartu Õlletehases. Mõlema suure tootja toodangumahud kasvasid, kuid AS Tartu Õlletehas suurendas oma õlletoodangut liidri omast mõnevõrra enam, vastavalt 20% ja 23%. Toodangut suurendasid ka väiksemad õlletootjad ning vaadeldaval perioodil kasvasid nende summeeritud tootmismahud 21% 2004. aasta I poolaastaga võrreldes.

ESA andmetel kasvas 2005. aasta 6 kuuga **lahjade segatud alkoholsete jookide** (long drink jms) toodangu maht kiiremini kui teistel alkoholsetel jookidel, ulatudes 73%-ni 2004. aasta I poolaastaga võrreldes. Selle tootegrupi kiiret kasvu põhjustas nii kohaliku kui välisturu suurem nõudlus, kusjuures müük siseturule suurenes jooksva aasta 6 kuuga 64% ja välisturule ligi 2 korda. Jooksva aastal oli AS Tartu Õlletehas jätkuvalt lahjade segatud alkoholsete jookide turuliidriks. Ettevõtte toodang suurenes 65,5%, müük siseturule kasvas 47%, kuid osakaal lahjade alkoholsete jookide kogutootmises vähenes 3%-punkti aastatagusega võrreldes (2005.a I pa 71%; 2004.a I pa 74%). AS Saku Õlletehas oli suuruselt teine lahjade alkoholsete jookide tootja ning nende jookide toodang ettevõttes suurenes I poolaastal 78% eelmise aasta 6 kuuga võrreldes. AS Viru Jookide lahjade alkoholsete jookide toodang oli 2,5 korda suurem kui aasta tagasi ning ettevõtte osatähtsus kogutootmises jäi eelmise aasta tasemele (1%). Suurem osa (81%) lahjasid segatud alkoholseid jooke müüdi siseturule, kuid seda oli 3%-punkti vähem kui eelmise aasta samal perioodil.

ESA andmetel kasvasid 2005. aasta 6 kuuga **siidrite** tootmismahud Eestis 51%. Sellist kasvu põhjustas Eesti ja eriti välisturu suurem nõudlus. Tootjate andmetel kasvas kohalike siidrite müük siseturule ligi 7%, ekspordimaht samal ajal neljakordistus. 77% Eestis toodetud siidrist müüdi käesoleva aasta I poolaastal siseturul. Juhtivate siidritootjate tootmismahude kasv toimus enam-vähem võrdses tempos. AS Tartu Õlletehas, kelle siidritoodangu maht kasvas 39% 2004. aasta 6 kuuga võrreldes, oli endiselt suurimaks siidritootjaks Eestis ning tema osatähtsus selle joogi kogutootmises ulatus 44%-ni (2004.a I pa 48%). AS Saku Õlletehas oli tootmismahu poolest teisel kohal ning ka tema tootmine suurenes samuti 39% ning osakaal siidri kogutootmises ulatus jooksva aasta I poolaastal 32%-ni (2004.a I pa 35%).

AS Viru Joogid vähendas siidri tootmist 31,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, mistõttu ettevõtte osakaal siidri kogutootmises langes 1%-ni (2004. I pa 3%). Samal ajal suurenes teiste väiksemate tootjate osakaal siidritoodangus 23%-ni (2004.a I pa 14%).

EKI hinnangul (ESA andmed + EKI kogutud info) toodeti 2005. aasta I poolaastal Eestis **puu- vilja- ja marjaveine** kokku 4,6 miljonit liitrit, mis ületas ligi 3/4 võrra eelmise aasta taseme (2004.a I pa 2,6 mln l). Eestis toodetakse nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine. Valdav osa toodetud veinidest (99%) on endiselt kääritamismeetodil saadud naturaalsed marjaveinid ja 1% toodangust on kangendatud veinid, viimaste toodang oli I poolaastal 23% väiksem aastatagusest. Eestis toodetakse nii lauaveine kui ka siidritootmise toorainena kasutatavaid veine. Viimaste osakaal kogu Eesti veinitoodangus pidevalt suureneb - 2005. aasta I poolaastal suurenes siidritoodanguks mineva veini tootmine rohkem kui 2 korda eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning selle osakaal ulatus 65,5%-ni kogu Eesti veinitoodangust (2004.a I pa 44%). Suurimaks siidritootmise varustajaks on kohalikest tootjatest endiselt AS Linda Nektar. Lauaveini toodang kasvas analüüsiperioodil 10% möödunud aasta 6 kuuga võrreldes.

VÄLISKAUBANDUS

2005. aasta I poolaasta ESA väliskaubandusandmed näitavad, et alkoholsete jookide ekspordikäive suurenes üle 3 korra ja impordikäive vähenes 11% eelneva aasta I poolaastaga võrreldes. Väliskaubandusbilanss oli küll negatiivne, kuid tänu ekspordi kiirele kasvule oli vahe impordiga oluliselt väiksem varasemate aastatega võrreldes. Nii kiire ekspordi kasv on tingitud nii Euroopa Liiduga ühinemisega kaasnenud uutest turutrendidest kui ka ESA väliskaubandusandmete kogumise meetodikas toimunud muudatustest.

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli 2005. aasta I poolaastal 404 mln krooni, eelmise aasta samal perioodil 120 mln krooni (tabel 2). Vaadeldaval perioodil eksporditi kõige enam kangeid alkoholseid jooke ning nende käive suurenes 5 korda aastatagusega võrreldes, ulatudes 291 mln kroonini (2004.a I pa 58 mln krooni). Alkoholsete jookide kogu ekspordikäibest moodustasid kanged alkohoolsed joogid I poolaastal 72%, ületades 24%-punktiga eelmise aasta taseme. Ekspordikäibes teisel positsioonil oli õlu, kuid vaatamata sellele, et õlle rahaline eksport suurenes koguni 61%, langes selle osakaal alkoholsete jookide ekspordi kogukäibes 34%-lt 2004.a I poolaastal kuni 16%-ni 2005.a I poolaastal. Muude kääritatud jookide rahaline eksport suurenes 3 korda, kusjuures siidri väljaveo käive suurenes 4 korda. 2005. aasta I poolaastal kasvas viinamarjaveinide ekspordikäive alkoholsetest jookidest enim. Kui eelmise aasta I poolaastal eksporditi viinamarjaveine 893,5 tuh krooni eest, siis 2005. aasta 6 kuuga ulatus see 22 mln kroonini. Ainsana vähenes piirituse ekspordikäive, kusjuures langus oli koguni 93% aastatagusega võrreldes. Selle tagajärjel langes piirituse osatähtsus alkoholsete jookide ekspordi kogukäibes nullini (2004.a I pa 10%). Vermutit eksporditi I poolaastal 682 tuh krooni väärtuses.

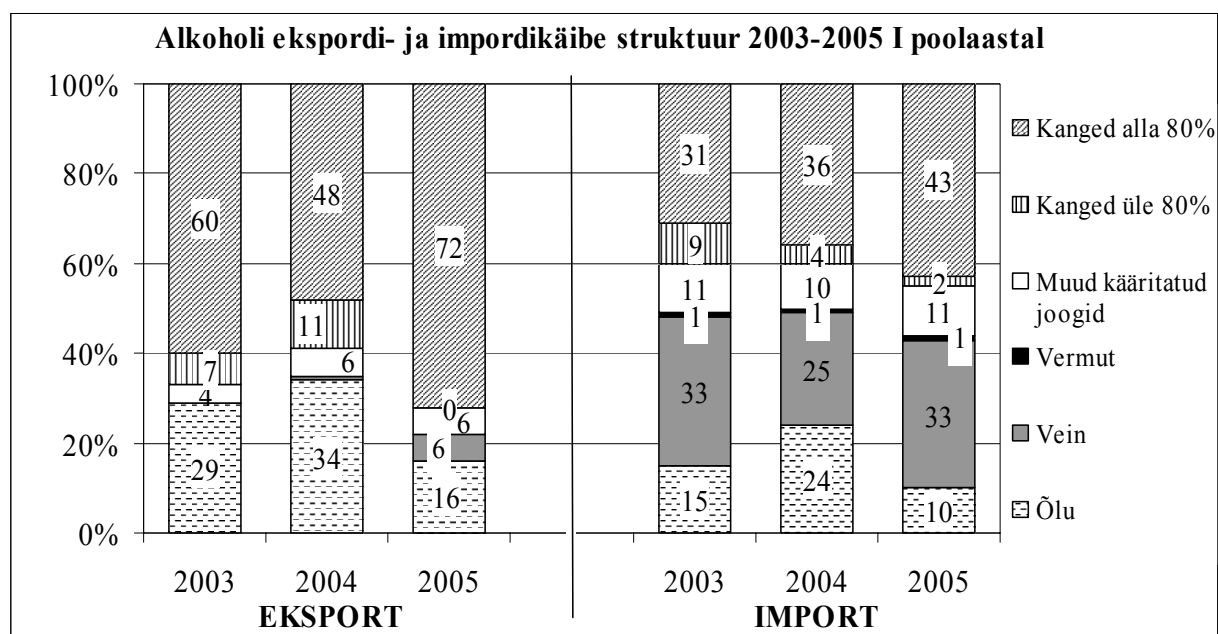
Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2003-2005

	Hind, kr/l			Käive, tuh kr			
	2003 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2003 I pa	2004 I pa	2005 I pa	05 I pa/ 04 I pa +/- %
EKSPORT							
Õlu	4.02	3.66	5.56	42608,4	40281,9	64735,0	60,7
Viinamarjavein	10.31	73.37	44.76	243,5	893,5	22193,7	2384
Vermut	x	23.59	20.74	0,0	475,2	682,3	43,6
Muud kääritatud joogid	7,68	6,90	6,60	5583,7	7750,0	24614,8	217,6
sh siider	7.11	6.05	6.15	4942,2	5729,0	21478,0	274,9
Etüülalkohol kangusega >80%	10.93	9.73	9.80	10729,2	12729,6	871,2	-93,2
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	31.72	26.32	91.40	89657,1	57991,6	290560,8	401,0
EKSPORT KOKKU	x	x	x	148821,9	120121,8	403657,8	236,0
IMPORT							
Õlu	7.25	8,96	8.45	44480,0	146451,9	51587,4	-64,8
Viinamarjavein	29.02	32.12	30.13	98784,2	147655,1	175359,8	18,8
Vermut	29.74	31.99	24,40	4697,8	7288,9	5289,8	-27,4
Muud kääritatud joogid	12.25	13.18	16.01	34300,9	60560,9	57148,5	-5,6
sh siider	14.33	15.45	12.63	4050,1	23657,8	20343,7	-14,0
Etüülalkohol kangusega >80%	9.31	8.22	9.43	26226,4	21839,9	13678,8	-37,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	47.63	48.35	36.39	93003,9	214329,9	227986,7	6,4
IMPORT KOKKU	x	x	x	301493,3	598126,6	531051,0	-11,2

Allikas: ESA

Joonis 1

2005. aasta I poolaastal suurenes koguseliselt peaaegu kõikide alkoholsete jookide eksport, kuid ka siin oli piiritus ainsaks joogiks, mille eksporditavad kogused suurel määral vähenesid (-93%). Muude kääritatud jookide ekspordikogused suurenesid 3 korda, kusjuures siidreid müüdi välisurule ka koguseliselt 4 korda enam kui eelmise aasta esimese 6 kuuga. Koguselises ekspordis oli jätkuvalt esikohal õlu, mida müüdi Eestist välja 11,6 mln liitrit ning see ületas eelmise aasta sama perioodi koguseid 6%.

Kangete alkoholsete jookide eksport kasvas 44% 2004. aasta I poolaastaga võrreldes. Sellest tootegrupist müüdi välisurule jätkuvalt kõige enam viina (1529,5 tuh l) ning viina ekspordikogused suurenesid 10%, kuid osakaal kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis langes 63%-lt 2004.a I pa kuni 48%-ni 2005.a I pa.

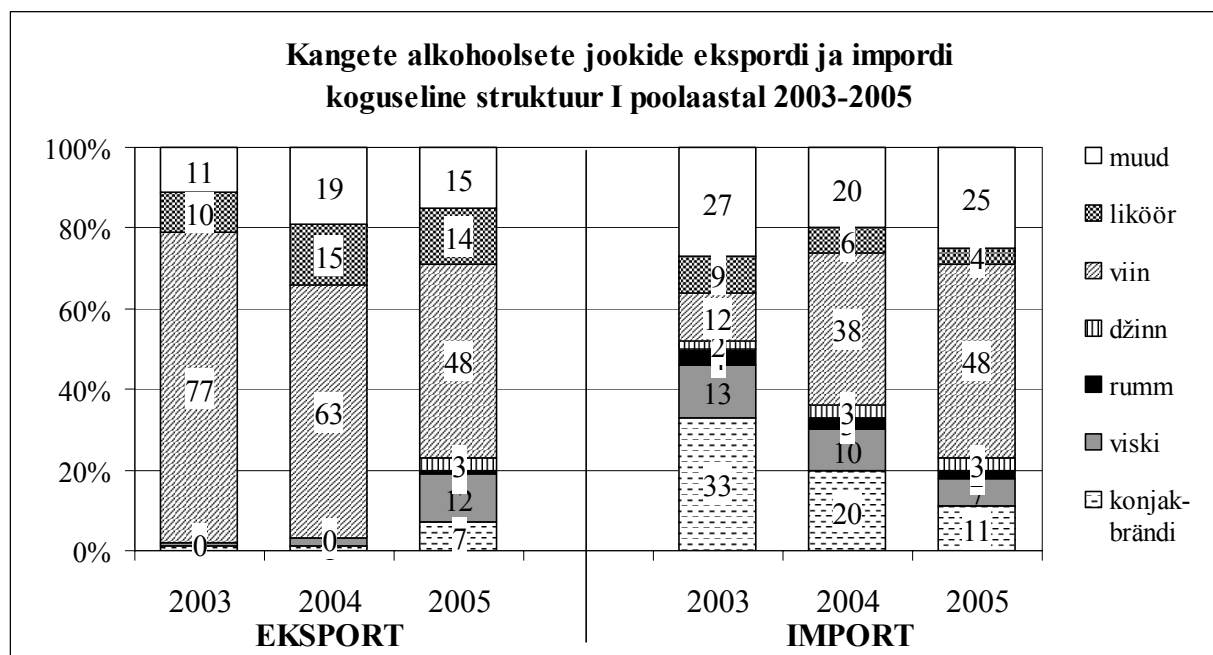
Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import I poolaastal 2003-2005 (1000 liitrit)

	2003 I pa	2004 I pa	2005 I pa	05 I pa/04 I pa,%
EKSPORT				
Õlu	10599,2	11011,6	11650,0	5,8
Viinamarjavein	23,6	12,2	495,9	3964,6
Vermut	0	20,1	32,9	63,7
Muud kääritatud joogid	726,8	1210,9	3731,4	208,1
sh siider	695,0	946,4	3493,7	269,2
Etüülalkohol kangusega üle 80%	982,0	1307,7	88,9	-93,2
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	2826,4	2203,6	3178,8	44,3
IMPORT				
Õlu	6133,5	16352,7	6105,9	-62,7
Viinamarjavein	3404,6	4597,2	5819,3	26,6
Vermut	158,0	227,9	216,8	-4,9
Muud kääritatud joogid	2799,8	4593,3	3567,5	-22,3
sh siider	282,6	1531,5	1609,8	5,1
Etüülalkohol kangusega üle 80%	2817,9	2655,6	1451,0	-45,4
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	1952,7	4432,5	6265,7	41,4

Allikas: ESA

Likööri eksport suurenes aastatagusega võrreldes 39%, nende osakaal ekspordimahus oluliselt ei muutunud, vähenedes vaid 1%-punkti kangete alkoholsete jookide välisurule müüdavates kogustes (2004.a I pa 15%; 2004.a I pa 14%). Suurel määral kasvasid konjaki (13 korda) ja viski (8 korda) välisurule müüdavad kogused, kusjuures nende jookide olulisimaks ekspordiriigiks oli Venemaa, kuhu müüdi 84% eksporditud viskist ja 73% konjakist-brändist. Jooksva aastal eksporditi väikestes kogustes ka džinni ja rummi. Muude kangete alkoholsete jookide eksport suurenes 15% aastatagusega võrreldes, kuid nende osatähtsus kangete alkoholsete jookide ekspordis vähenes, ulatudes 15%-ni (2004.a I pa 19%). Nagu rahaliselt, suurenes ka viinamarjaveinide mahuline eksport märgatavalt, kuid võrreldes teiste alkoholsete jookidega olid nende kogused suhteliselt väikesed (2005.a I pa 496 tuh l; 2004.a I pa 12 tuh l).

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhiexport ja -import I poolaastal 2003-2005
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega)

	2003 I pa	Struktuur 2003 I pa,%	2004 I pa	Struktuur 2004 I pa,%	2005 I pa	Struktuur 2005 I pa,%
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joo- gid kangusega alla 80%	2826,4	100	2203,6	100	3178,8	100
Sh konjak ja brändi	17,5	1	16,5	1	220,4	7
Viski	20,7	1	46,2	2	369,2	12
Rumm	0	0	0	0	25,1	1
Džinn	2,8	0	8,1	0	96,3	3
Viin	2195,8	77	1385,1	63	1529,5	48
Liköör	284,3	10	329,0	15	458,1	14
Muud	305,2	11	418,6	19	480,4	15
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1952,7	100	4432,5	100	6265,7	100
Sh konjak ja brändi	640,4	33	880,5	20	677,0	11
Viski	247,4	13	443,3	10	470,0	7
Rumm	73,0	4	138,5	3	151,2	2
Džinn	49,0	2	115,5	3	160,9	3
Viin	237,5	12	1692,2	38	2986,8	48
Liköör	176,7	9	264,5	6	278,5	4
Muud	528,8	27	897,9	20	1541,5	25

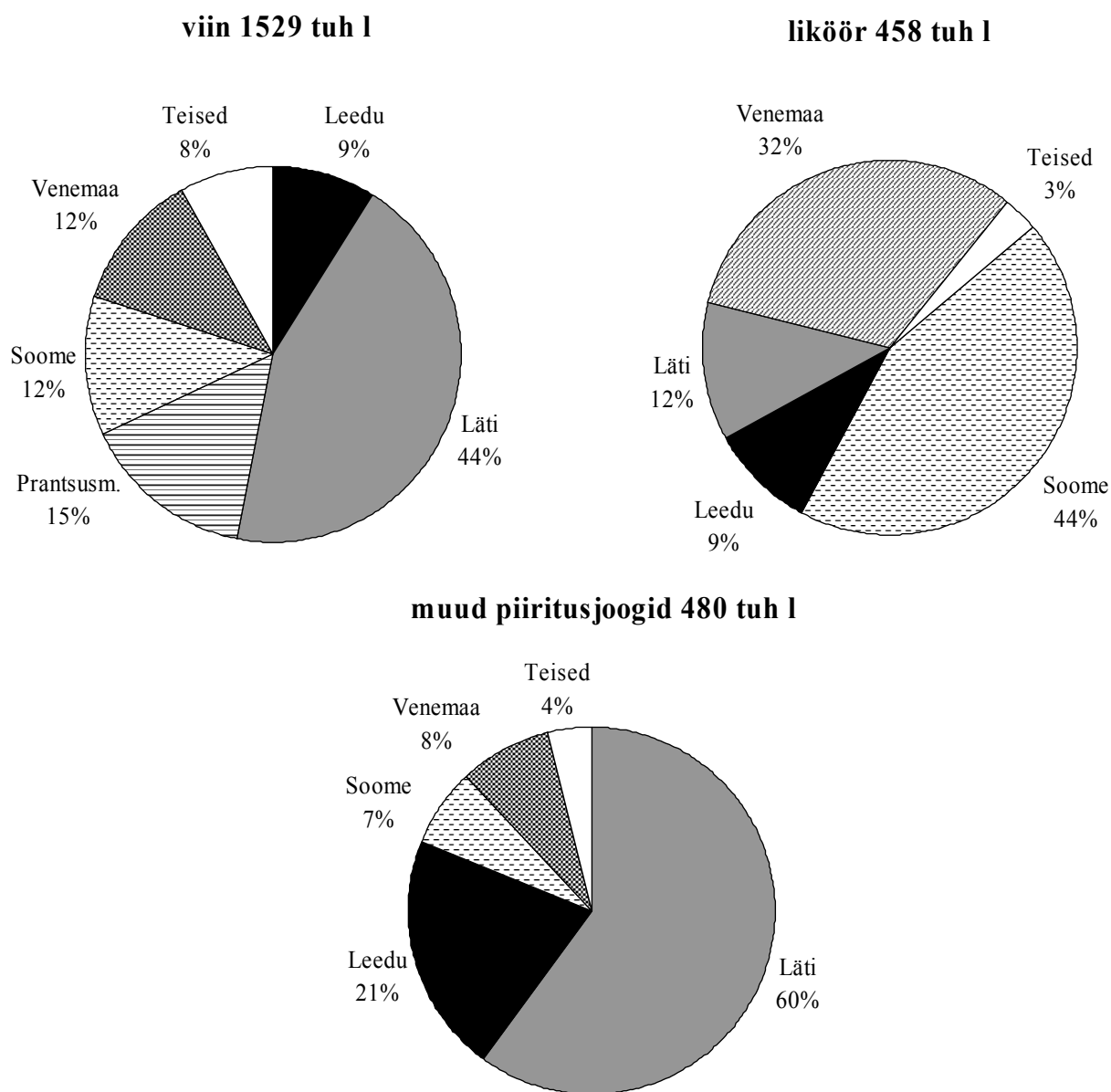
Allikas: ESA

Nagu varasematel aastatel olid ka tänava põhilisteks Eesti alkoholsete jookide eksporditurgudeks teised Balti riigid. Läti ja Leetu müüdi 82% õllest, 93% kääritatud jookidest ning 42% kangetest alkoholsetest jookidest. Kogu eksporditud piiritus müüdi Läti.

2005. aasta I poolaastal Läti müüdüd õllekogused vähenesid ligi 1/3 võrra ning Läti osakaal õlle ekspordis kahanes 69%-lt eelmise aasta I poolaastal kuni 45%-ni vaadeldaval perioodil. Seevastu suurenes oluliselt õlle müük Leetu (+57%) ja Soome (+31,5%). Kui 2004. aasta I poolaastal oli Leedu osatähtsus õlle ekspordis 25%, siis 2005. aasta I poolaastal kasvas see 37%-ni. Ka Soome osakaal õlle ekspordis oli suurem kui eelmise aasta samal perioodil (2005.a I pa 16%; 2004.a I pa 4%).

Joonis 3

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordistruktuur riigiti 2005. a I pa (%-des)

Tabel 5

Alkohoolsete jookide ekspordi struktuur riigiti 2005. aasta I poolaastal (%)

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid (kangus kuni 80%)	Muud kääritatud joogid
2003 Ipa-10599 tuh l	2003 Ipa-982 tuh l	2003 Ipa-2826 tuh l	2003 Ipa-727 tuh l
2004 Ipa-11012 tuh l	2004 Ipa-1308 tuh l	2004 Ipa-2204 tuh l	2004 Ipa-1211 tuh l
2005 Ipa-11650 tuh l	2005 Ipa-89 tuh l	2005 Ipa-3179 tuh l	2005 Ipa-3731 tuh l
Läti 45	Läti 100	Läti 33	Leedu 88
Leedu 37		Venemaa 28	Soome 6
Soome 16		Soome 17	Läti 5
Teised 2		Leedu 9	Teised 1
		Teised 13	

Kangete alkohoolsete jookide ekspordis püsis esikohal Läti ning sinna müüdi koguseliselt 12% enam kui aasta tagasi, samas nende osakaal välisturule müüdavas mahus oli jooksval aastal 9%-punkti väiksem kui mullu. Leetu eksporditud kogused olid 57% väiksemad kui aasta tagasi, kusjuures viina eksporditi Leetu samal perioodil koguni 76% vähem aastatagusest. Vähenemise tingis uute viinatootjate turuletulek Leedus. Venemaa osatähtsus vaadeldava grupi ekspordi sihtriikide seas suurenes märgatavalt, ulatudes 28%-ni ning kogused suurenesid 11 korda, kusjuures kasv toimus kõikide kangete alkohoolsete jookide osas. Soome müüdüd kangete alkohoolsete jookide kogused kolmekordistusid (möödunud aasta 6 kuuga võrreldes), suurendades Soome osatähtsust nende jookide ekspordis 17%-ni (2004.a I pa 8%). Valdav osa (93%) eksporditud muudest kääritatud jookidest müüdi endiselt Baltimaadesse, kuid nende riikide osatähtsus oli väiksem kui aasta tagasi (2005 I pa 93%, 2004. a I pa 98%), samas nii Leetu kui Läti müüdüd kogused suurenesid, vastavalt 3 ja 2 korda.

Alkohoolsete jookide **import rahalises väärtuses** vähenes 2005. aasta I poolaastal 11,2%, ulatudes 531 mln kroonini (2004.a I kv 598 mln kr), sealjuures langes peaaegu kõikide tootegruppide impordikäive. Erandiks olid kanged alkohoolsed joogid ja viinamarjaveinid, nende käibed suurenesid vastavalt 6% ja 19%. Eelmise aasta 6 kuuga võrreldes vähenes teistest jookidest enam õlle impordikäive (-65%), ligi 6% vähenes muude kääritatud jookide rahaline import, kusjuures siidrite impordikäive vähenes 14%. Vermuti impordikäive vähenes rohkem kui 1/4 võrra ja piirituse impordikäive oli 37% väiksem kui aasta tagasi. Alkohoolsete jookide rahalise impordi vähenemine toimus peamiselt koguste arvel, kuna jookide impordihinnad ei ole märgatavalt muutunud.

Kangete alkohoolsete jookide impordikäibe kasv suurendas nende jookide osakaalu alkohoolsete jookide rahalises koguimpordis 43%-ni (2004.a I pa 36%), viinamarjaveinide osakaal suurenes 33%-ni (2004.a I pa 25%). Impordikäibe struktuuris vähenes õlle osatähtsus 10%-ni (2004.a I pa 24%), 2%-punkti väiksem oli ka piirituse osakaal (2004.a I pa 4%). Muude kääri-

tatud jookide osatähtsus suurenes 1%-punkti võrra ning vermut püsis eelmise aasta tasemel, hõlmates 1% koguimpordist.

Alkoholsete jookide koguselises impordis toimusid ESA andmetel 2005. a I poolaastal enam-vähem samad muutused, mis rahalises käibes. Kangete alkoholsete jookide impordikogused suurenesid 41%, viinamarjaveinil 27% aastatagusega võrreldes. Õlle impordikogused olid 63%, muudel kääritatud jookidel 22% väiksemad kui aasta tagasi, vermutit osteti sisse 5% ja piiritust 45% vähem kui mullu samal perioodil. Kuigi siidrite impordikogused I poolaastal suurenesid 5%, siis madalamate impordihindade tõttu impordikäive siiski vähenes.

Kangeid (kuni 80%) alkohoolseid jooke imporditi 2005. aasta I poolaastal 6 265,7 tuh liitrit (2004. a I kv 4 432 tuh l), kusjuures suurenesid enamike jookide impordikogused, erandiks oli konjak-brändi, mille kogused vähenesid 23%. Olulisim kasv toimus viina impordikogustes (+76%). Nagu eelmiselgi aastal põhjustasid kasvu nii turistide poolt poest kui ka laevadele ostetud viinakogused ning USA-st suurtes kogustes tooraineks imporditud viin. Viinainpordi kiire kasv muutis kangete alkohoolsete jookide impordi struktuuri ning viina osakaal suurenes 48%-ni jooksva aasta I poolaastal (2004. I pa 38%), konjaki-brändi, viski ja likööride osakaalud vähenesid, kuigi viimase kahe toote impordikogused olid suuremad kui aasta tagasi, muude piiritusjookide impordikogused kasvasid 71% aastatagusega võrreldes, hõlmates 1/4 vaadeldava grupi impordist (2004. a I pa 20%). Rummi ja džinni osatähtsus püsis enam-vähem möödunud aasta 6 kuu tasemel, samas nende sisseostukogused suurenesid.

2005. aasta esimesel I poolaastal püsis kangete alkohoolsete jookide **impordis** esikohal USA, kust toodi Eestisse valdav osa ehk 78% (2319,0 tuh liitrit) import**viinast**, suurem osa sellest läks tööstuse tooraineks. Soomest imporditud viinakogused olid 4% suuremad kui eelmise aasta I poolaastal, moodustades 8% importviinast (2004. a I pa 14%). Ukrainast osteti viina selle aasta 6 kuuga ligi 3 korda rohkem kui aasta tagasi ning Ukraina osakaal viinainpordis suurenes 2%-punkti (2005. a I pa 5%; 2004. a I pa 3%). Vaadeldaval perioodil vähenesid Venemaalt imporditud viina kogused ligi 1/3 võrra, mille tõttu Venemaa osakaal viina impordis langes 9%-lt 2004. aasta I poolaastal 4%-ni 2005. aasta I poolaastal. Jooksva aastal alustati ka ametlikult viina sisseostu madalama aktsiisitasemega Lätist - 2005. a I poolaastal toodi sealt Eestisse 91 tuh l viina ning Läti osatähtsus viina koguimpordis ulatus seega 3%-ni.

Leedu tõusis USA järel tähtsusele teiseks kangete alkohoolsete jookide importijaks. Sealt sisse ostetud alkohoolsete jookide kogused suurenesid 11 tuh liitrist eelmisel aastal kuni 828 tuh liitrini tänavu, hõlmates 13% nende jookide impordist. Soomest imporditud kogused olid ligi 1/3 võrra väiksemad kui aasta tagasi, mille tagajärjel langes Soome kangete alkohoolsete jookide impordimaana kolmandale positsioonile. Soome osakaal nende jookide impordis vähenes 17%-lt 2004. a I poolaastal 8%-ni 2005. a I poolaastal. Prantsusmaalt sisse ostetud kangete alkohoolsete jookide kogused vähenesid 15%, moodustades 7% antud grupi koguimpordist (2004. a I pa 12%). Kuigi Prantsusmaalt toodud **konjaki-brändi** kogused vähenesid 8,5% mullusega võrreldes, oli Prantsusmaa endiselt selle joogi olulisimaks impordiriigiks, hõlmates 59% konjaki koguimpordist (2004. a I pa 50%). Hispaaniast imporditud konjaki

kogused ei ole märgatavalt muutunud (-1,5%), kuid Hispaania osatähtsus konjakiimpordis suurenes aastatagusega võrreldes 14%-ni (2004.a I pa 11%). Jooksva aasta 6 kuuga suurenesid Moldovast ostetud konjaki-brändi kogused rohkem kui poole võrra (+56%), tänu sellele suurenes ka Moldova osatähtsus konjakiimpordis 13%-ni (2004.a I pa 6%). Märgatavalt vähenesid Läti ja Bulgaariast ostetud konjaki-brändi kogused, vastavalt -82% ja -40%.

Suurem osa (62%) importviskist toodi endiselt Suurbritanniast, kust impordi mahud olid 5% suuremad kui aasta tagasi. Ka džinni impordis püsis Suurbritannia esikohal (63%), kusjuures sealt imporditud kogused olid 27% suuremad eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Väliskaubandusandmed näitavad, et 2005. aasta I poolaastal püsis likööride impordis esikohal Saksamaa, kust impordikogused võrreldes aastatagusega oluliselt ei muutunud ning mille osatähtsus likööride koguimpordis oli 32% (2004a. I pa 34%). Soomest sisseostetud likööride kogused püsisid enam-vähem eelmise aasta 6 kuu tasemel ning ka Soome osakaal likööriimpordis oli enam-vähem sama mis aasta tagasi (2005. I pa 26%; 2004.a I pa 28%). Käesoleva aasta I poolaastal suurenesid Iirimaalt toodud likööride impordikogused 16%, Itaaliast 2 korda ja Taanist 2,5 korda.

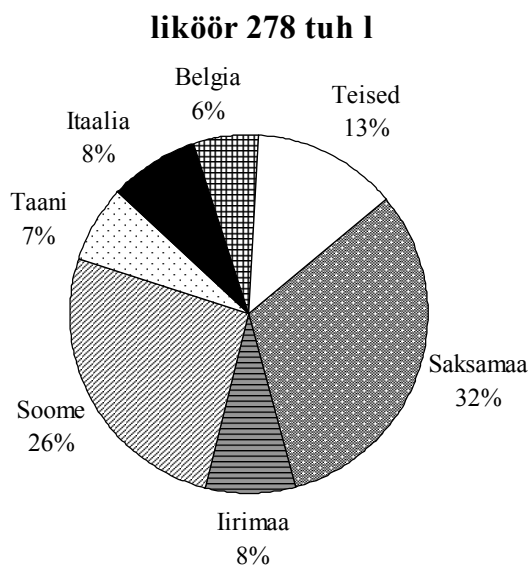
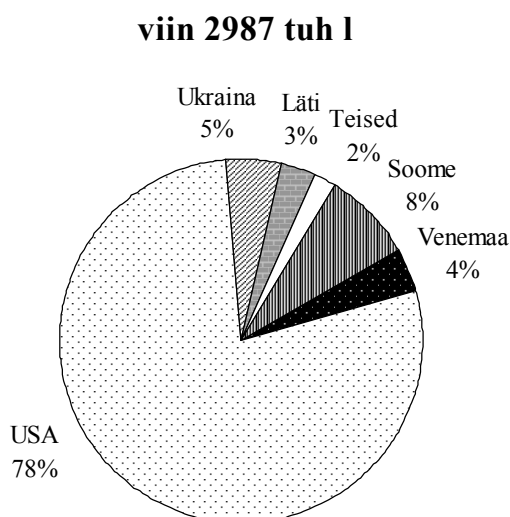
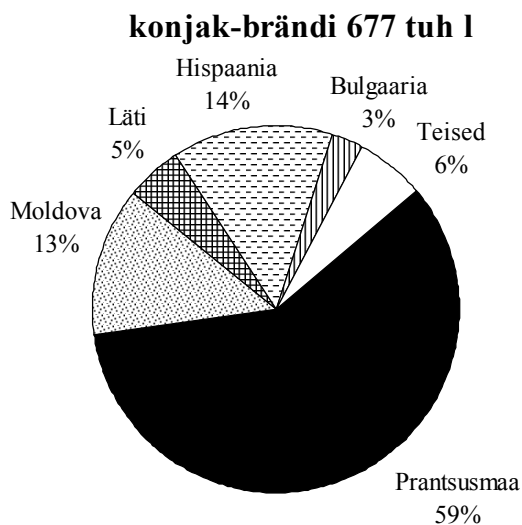
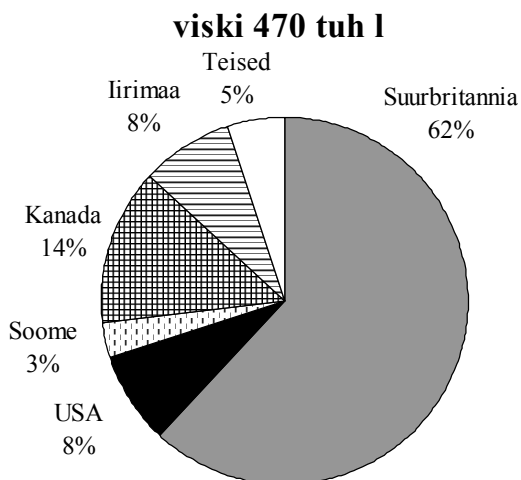
Tabel 6

Alkoholsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti 2005 aasta I poolaastal (%)

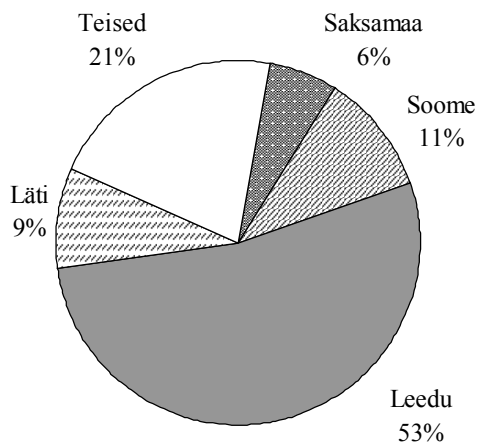
Õlu	Viinamarjavein	Vermut
2003 I pa-6133 tuh l 2004 I pa-16353 tuh l 2005 I pa-6106 tuh l	2003 I pa-3405 tuh l 2004 I pa-4597 tuh l 2005 I pa-5819 tuh l	2003 I pa-158 tuh l 2004 I pa-228 tuh l 2005 I pa-217 tuh l
Soome 46 Venemaa 10 Läti 10 Leedu 8 Saksamaa 5 Tšehhi 3 Austria 2 Teised 16	Hispaania 19 Tšiili 14 Prantsusmaa 13 Itaalia 8 Bulgaaria 6 Saksamaa 5 Lõuna-Aafrika 5 Teised 30	Itaalia 32 Venemaa 23 Holland 19 Hispaania 15 Saksamaa 7 Teised 4
Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	Muud kääritatud joogid
2003 I pa-2818 tuh l 2004 I pa-2656 tuh l 2005 I pa-1451 tuh l	2003 I pa-1953 tuh l 2004 I pa-4432 tuh l 2005 I pa-6266 tuh l	2003 I pa-2800 tuh l 2004 I pa-4593 tuh l 2005 I pa-3567 tuh l
Soome 41 Saksamaa 29 Prantsusmaa 24 Itaalia 6	USA 38 Leedu 13 Soome 8 Prantsusmaa 7 Suurbritannia 7 Läti 4 Saksamaa 4 Teised 19	Soome 67 Leedu 9 Saksamaa 8 Rootsi 8 Holland 2 Belgia 2 Teised 4

Allikas: ESA

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti 2005. aasta I poolaastal (%-des)

muud piiritusjoogid 1541 tuh l

Õlle impordis püsis esikohal Soome, kust toodi sisse 46% väljaspool Eestit ostetud õllest, kuid sealt imporditud kogused olid märksa väiksemad kui aasta tagasi (-62,5%). Jooksva aasa 6 kuuga tõusis Venemaa osatähtsus 10%-ni (2004.a I pa 6%), kuid kogused olid 1/3 võrra mullusest väiksemad. Lätist toodi Eestisse õlut vaid 581 tuh l, mida oli 80% vähem kui aasta tagasi (2004.a I pa 2 947 tuh l), sellega kaasnes ka Läti osatähtsuse vähenemine õlleimpordis 10%-ni (2004.a I pa 18%). Suurel määral kahanes Leedu (-67,5%) ja Tšehhi (-49%) õlle import, kuid nende osakaalud püsisid enam-vähem eelmise aasta tasemel. Oluliselt väiksem oli ka õlleimport Ukrainast (-75%). Saksamaa oli olulisematest impordiriikidest ainsaks, kust õlle impordikogused suurenesid (+4%), Saksamaa osakaal õlle koguimpordis jõudis seega 5%-ni.

Piirituse import jagunes nelja riigi vahel. Piirituse koguseline import vähenes, kuna vähenesid peaaegu kõikidest riikidest sisse ostetud kogused, erandiks oli Itaalia, kust imporditi 81 tuh l piiritust, kusjuures eelmise aasta I poolaastal ei ostetud sealt piiritust üldse. Riikide osatähtsused mõningal määral muutusid. Soome osatähtsus suurenes 28%-lt 2004. aasta I poolaastal kuni 41%-ni 2005. aasta I poolaastal. Saksamaa osakaal oli 13%-punkti suurem kui aasta tagasi, ulatudes 29%-ni, sealt impordimahud oluliselt ei muutunud. Prantsusmaa hõlmas 24% piirituse impordist (2004.a I pa 23%). Möödunud aastal imporditi piiritust ka USA-st, mis vaadeldaval perioodil asendus Itaaliaga, kelle kogused moodustasid 6% kogu piirituseimpordist.

ESA andmetel vähenes 2005. aasta I poolaastal **muude kääritatud jookide** import peaaegu 1/4 võrra aastatagusega võrreldes, samal ajal siidreid imporditi 5% rohkem kui mullu. Nii nagu varem suurema osa (67%) nendest jookidest osteti sisse Soomest (2004.a I pa 57%), kusjuures kogused vähenesid 9% aastatagusega võrreldes. Eelmisest aastast rohkem toodi kääritatud jooke Rootsist (2 korda) ja Saksamaalt (+8%). Leedu impordikogused vähenesid 1/4 võrra, kuid osakaal oli sama mis 2004. aasta I poolaastal ning hõlmas 9% antud grupi impordist. Jätkus Belgia ja Hollandi kääritatud jookide langus impordis ning nendes riikides toodud kogused vähenesid möödunud aasta 6 kuuga võrreldes, vastavalt 78% ja 68%.

2005. aasta 6 kuuga imporditi Eestisse 34 riigis toodetud **viinamarjaveine**. Hispaania oli jätkuvalt suurimaks viinamarjaveinide impordimaaks, sealt veetud veinide kogused suurenesid 72,5%, hõlmates 19% kogu veiniimpordist Eestisse (2004.a I pa 14%). Teisel kohal oli Tšiili ning sealt imporditud kogused suurenesid 35% eelmise aasta 6 kuuga võrreldes, kuid nende osakaal impordis ei ole aastaga oluliselt muutunud. Ka Prantsuse veine imporditi I poolaastal aastatagusest 14% enam ning riigi osakaal koguimpordis jäi enam-vähem eelmise aasta tasemele (13%; 2004.a I pa 14%). Mullusest rohkem imporditi veine ka Itaaliast (+11%), suurel määral kasvas Bulgaaria (+78%) ja Lõuna-Aafrika Vabariigi (üle 2 korra) veinide import. Saksamaalt pärit veinide impordikogused kahanesid 1/5 võrra, mistõttu Saksa veinide osakaal impordimahus langes 5%-ni (2004.a I pa 8%).

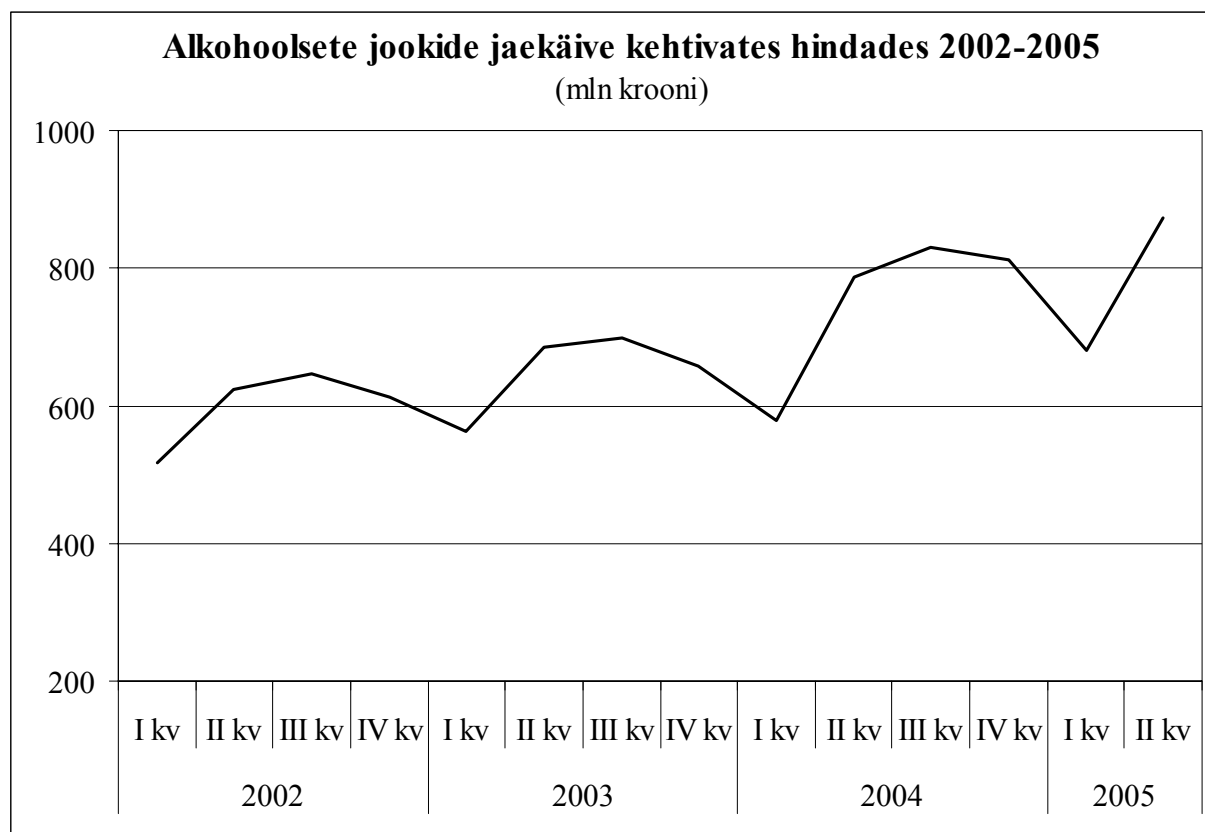
Vaatamata sellele, et Itaaliast sisse ostetud **vermuti** kogused vähenesid I poolaastal aastatagusega võrreldes 42% ning riigi osakaal langes 32%-ni (2004.a I pa 53%) vermuti koguimpordis, oli Itaalia endiselt suurimaks vermuti impordimaaks. Oluliselt teistele kohale (osakaaluga 23%) tõusis Venemaa, kust osteti sisse 50,5 tuh l vermutit, kusjuures eelmisel

aastal Venemaalt Eestisse vermutit ei toodud. Aastatagusest enam veeti vermutit I poolaastal sisse ka Hispaaniast - impordikogused suurenesid 3 korda ning Hispaania osatähtsus vermuti impordis tõusis 15%-ni (2004.aasta I pa 5%). Mullusest vähem imporditi vermutit Hollandist (-28%) ja Saksamaalt (-11%) ning nende osakaalud vermuti koguimpordis olid vastavalt 19% ja 7%.

HINNAD SISETURUL

Alkoholsete jookide jaemüügi käive kehtivates hindades oli ESA andmetel 2005. aasta II kvartalis 874,3 mln krooni, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 11% suurem. Eelmise aasta II kvartalis oli alkoholsete jookide jaemüügi käive 787 mln krooni. 2005. aasta I poole jaekäive ulatus 1,55 mld kroonini, ületades 2004. aasta 6 kuu taseme 13,5%-ga. Nii kiire jaekäibe kasv on saavutatud suurema koguselise läbimüügi arvel, mida on mõjutanud ka turistide poolt kaasaostetud ja nende poolt Eesti toidlustusasutustes tarbitud alkoholsete jookide kogused. Kuigi 2005. aasta 1. jaanuarist tõusis alkoholi aktsiisi määr 5% oli hindade mõju jaekäibe kasvule väike, kuna alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2005. aasta II kvartalis 2,1% 2004. aasta II kvartaliga võrreldes ja vaid 0,4% 2005.a I kvartaliga võrreldes. Samaaegselt viidi kauplustes läbi ka soodusmüügi kampaaniaid.

Joonis 5

2005. aasta mais viis Eesti Konjunktuuriinstituut läbi järjekordse kohalike alkoholitoodete hinnavaatluse Eesti suuremate linnade kauplustes. Vaatlus näitas, et kõrgema alkoholi aktsiisi-määra tagajärjel olid enamike alkoholsete jookide hinnad kõrgemad nii aastatagusega kui eelmise (veebruarikuu) küsitlusega võrreldes, kuid tiheda konkurentsi tõttu oli aktsiisi mõju oodatust nõrgem. Vaatlus näitas ka seda, et tänu kaupluste poolt ettevarutud odavale alkoholile mõjus aktsiisi muutmine hilinemisega.

Tabel 7

Eesti alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes mai 2004 – august 2005
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Mai 2004	Nov. 2004	Veebr. 2005	Mai 2005	Muutus mai 05/ mai 04, %	Aug. 2005
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.02	55.20	53.39	55.70	1,2	56,09
Keskmine hinnaklass	66.18	66.15	64.93	67.78	2,4	67,98
Kõrgem hinnaklass ¹	144.96	145.97	143.53	140.23	-3,3	142,78
Liköörid						
Marjaliköörid	49.97	49.53	51.04	52.65	5,4	50,46
Kanged liköörid	90.96	90.26	92.10	92.90	2,1	93,11
Kreemliköörid	75.00	75.58	75.53	76.52	2,0	73,50
Džinnid	70.33	71.13	71.93	72.55	3,2	71,20
Õlled						
Lahja õlu <6%	9.43	9.61	8.75	8.97	-4,8	8,30
Kange õlu >6%	9.14	9.14	9.15	9.29	1,6	8,48
Siidrid²	28.43	29.38	30.48	30.47	7,2	28,60
Marjaveinid	26.67	29.66	28.55	29.56	10,9	29,65
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	54.25	54.08	52.40	55.32	2,0	56,74
Keskmine hinnaklass	67.05	66.46	66.07	68.32	1,9	70,16
Kõrgem hinnaklass ¹	147.30	147.30	145.97	138.27	-6,1	145,97
Liköörid						
Marjaliköörid	49.61	48.81	50.40	51.35	3,5	51,18
Kanged liköörid	91.30	88.63	92.63	92.63	1,5	92,63
Kreemliköörid	75.86	75.74	76.52	77.67	2,4	75,40
Džinnid	71.40	72.40	73.07	72.88	2,1	74,48
Õlled						
Lahja õlu <6%	9.28	9.57	9.03	9.17	-1,2	8,58
Kange õlu >6%	9.30	9.00	8.93	9.30	0,0	8,14
Siidrid²	27.05*	29.06	30.27	30.27	11,9	28,00
Marjaveinid	27.76	30.73	29.96	30.73	10,7	30,56

¹ 0,7-liitrine klaaspudel; ² 1,5-liitrine plastpudel

Allikas: EKI

Nii Eestis tervikuna kui Tallinnas olid madalama ja keskmise hinnaklassi **viinad** kallimad kui 2004. aasta mais (tabel 7). Veelgi suurem kasv toimus veebruariga võrreldes ning madalama hinnaklassi viina keskmine hind tõusid 2.31 krooni ja keskmise hinnaklassi viina hinnad 2.85 krooni 0,5-liitrise klaaspudeli kohta, seega ulatus kasv 4,3%-ni mõlema klassi osas. Ka Tallinnas olid nende viinade hinnad kõrgemad kui veebruaris, vastavalt 5,6% ja 3,4%. Kvaliteetsete (kõrgema hinnaklassi) viinade hinnad on aasta jooksul pidevalt langenud ja seda nii üle Eesti kui Tallinnas.

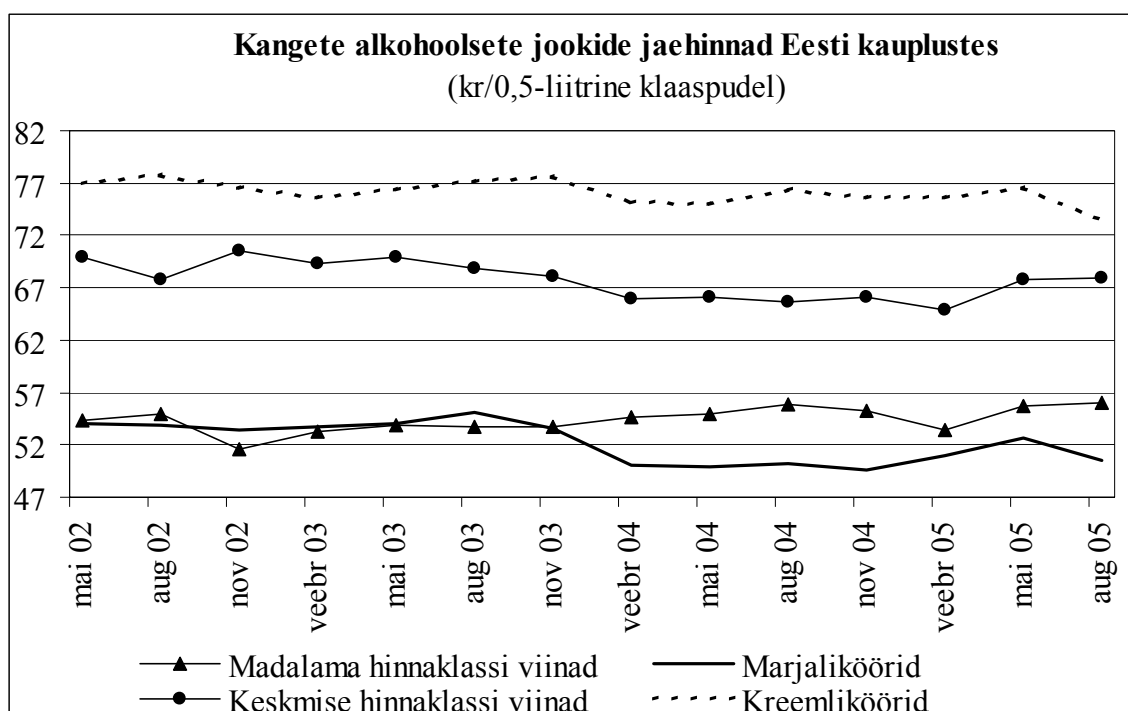
Marjaliköörid kallinesid 5,4% eelmise aasta maiga võrreldes ja 3,2% jooksva aasta veebruariga võrreldes. Suurem tõus toimus AS Remedia marjalikööride jaehindade osas ning nende keskmine hind oli 5-8 krooni 0,5-liitrise pudeli kohta kõrgem eelmise aasta maiga võrreldes ja 0.64-2 krooni veebruari küsitlusega võrreldes. AS Liviko marjalikööride hinnad tõusid vähem ja stabiilsemalt - eelmise aasta maiga võrreldes ulatus keskmise hinna tõus 1.80 kroonini ja jooksva aasta veebruariga võrreldes 1.48 kroonini 0,5-liitrise pudeli kohta. Tallinnas olid marjaliköörid maikuus üle krooni odavamad kui Eestis keskmiselt ning hinnatõus oli aeglasem kui mujal Eestis.

Kanged liköörid olid Eestis 2005. aasta mais ligi 2 kr/0,5 l kallimad kui aasta tagasi ja Tallinnas 1.30 kr/0,5 l kallimad. Eelmise vaatlusega võrreldes on nii Eestis tervikuna kui Tallinnas kangete likööride hinnad enam-vähem samad.

Kreemlikööride keskmiste hindade tõus oli mais üle Eesti 2% ja Tallinnas 2,4% mullusega võrreldes, samas veebruariga võrreldes oli hinnatõus aeglasem, vastavalt 1,3% ja 1,5%. Nii nagu varem olid kreemlikööride hinnad Tallinnas mõnevõrra kõrgemad kui mujal Eestis.

Džinnidki olid viimase vaatluse ajal nii Eestis tervikuna kui Tallinnas aastatagusest kallimad.

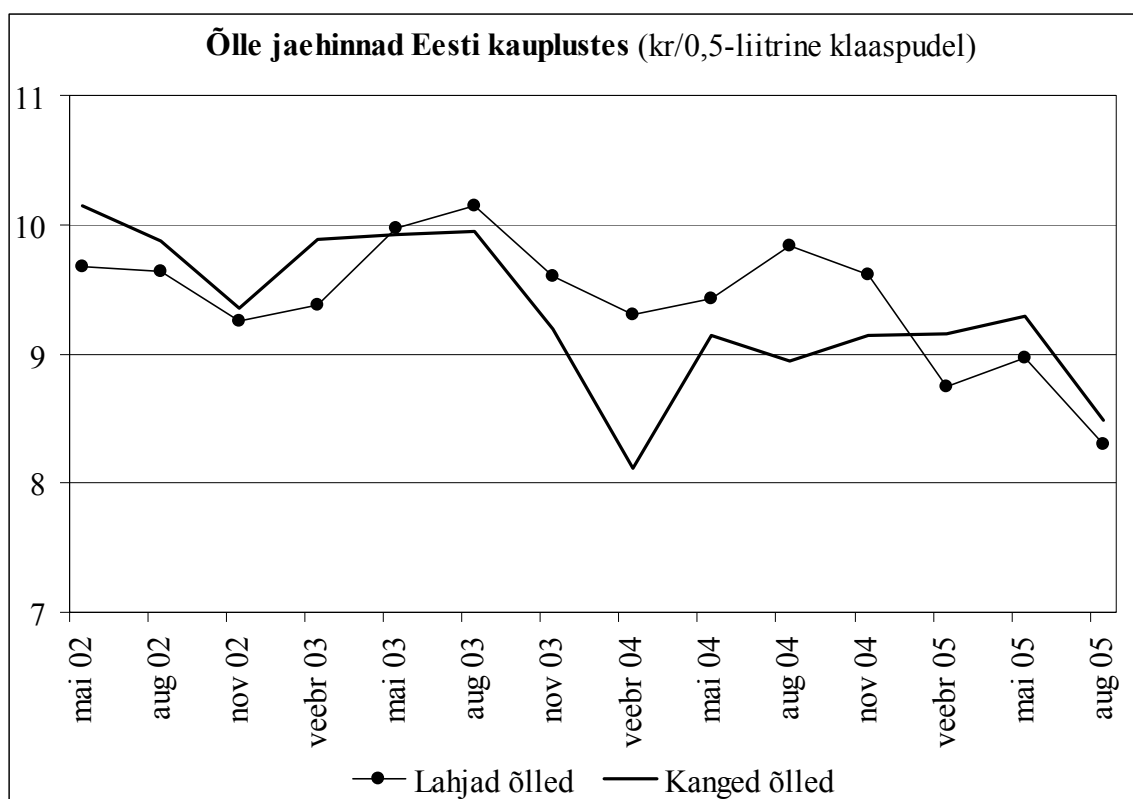
Joonis 5

Lahjad õlled olid mais odavamad kui aasta tagasi ning Eesti keskmine hind langes 4,8% (46 senti 05-liitrise klaaspudeli kohta) ja Tallinna kaupluste keskmine hind 1,2% (11 senti 05-liitrise klaaspudeli kohta), kuid veebruariga võrreldes hinnad tõusid. Jooksva aasta vaatluste ajal olid lahjad õlled Tallinnas kallimad kui mujal Eestis. Vastupidiselt lahjadele, **kanged õlled** Eestis tervikuna kallinesid 1,6% möödunud aasta maiga võrreldes, Tallinnas hinnad ei muutunud. Jooksva aasta veebruari vaatlusega võrreldes, olid maikuus kange õlle jaehinnad üle Eesti 15% ja Tallinnas 4,2% kõrgemad.

Siider oli samuti maikuus aastatagusest kallim, kuid jooksva aastal püsisid siidri jaehinnad samal tasemel. Ka **marjaveinide** hinnad olid mais kõrgemad kui aasta tagasi, nii üle Eesti kui Tallinnas ulatus hinnatõus 11%-ni. Jooksva aasta kaks vaatlust näitasid marjaveinide edasist kallinemist.

Joonis 6

Eesti Konjunktuuriinstituudi juunikuu rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt oli **õlle** hind Tallinna supermarketites jätkuvalt kõrgem kui Riias, Varssavis ja Prahas, kuid madalam Põhjamaade ja Amsterdamiga võrreldes. Tänu sellele, et õlle hind Berliinis langes, oli juunis õlu Tallinnas 12% kõrgem kui Berliinis. Jooksva aasta vaatluste ajal püsis õlle hind Tallinna supermarketites enam-vähem ühel tasemel. Ka Riia hind ei ole oluliselt muutunud. Suurim hinnatõus toimus Prahas, kus märtsiga võrreldes olid hinnad 26% kõrgemad ja aastatagusega võrreldes ulatus tõus koguni 54%-ni. Lisaks Prahale oli ka Varssavi supermarketites 0,5-liitrise heleda õlle (alk. 4,3-4,7%) hind kõrgem nii märtsiga kui 2004. aasta juuniga võrreldes, vastavalt 19% ja 39%. Helsingi õllehind oli 2005. aasta I poolaastal stabiilne, kuid eelmise

aasta vaatlustega võrreldes oli selle hind 4% kõrgem. Ülejäänud riikides on hinnad aastaga langenud ja seda eriti Amsterdavis, kus juunis maksis õlu kolmandiku võrra vähem kui märtsis ja 37% vähem kui aasta tagasi. Stockholmis odavnes õlu 11% nii märtsiga kui 2004. aasta juuniga võrreldes. Berliinis oli õlu juunis 16% odavam kui märtsis ja 8% odavam kui eelmise aasta juunivaatluse ajal.

Tabel 8

Õlle ja viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2004–2005
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l				Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	juuni 2004	dets 2004	märts 2005	juuni 2005	juuni 2004	dets 2004	märts 2005	juuni 2005
Tallinn	9.63	9.57	9.57	9.50	86.95	86.95	89.95	92.03
Riia	5.87	6.10	5.79	5.79	52.86	52.91	50.98	52.99
Vilnius	7.88	8.56	8.34	-	79.17	78.03	80.39	-
Varssavi	6.50	8.52	7.57	9.01	79.76	91.77	105.80	98.75
Praha	3.88	4.22	4.77	5.99	86.43	84.82	121.33	85.66
Helsingi	24.98	24.98	25.97	25.97	199.65	231.57	232.51	199.65
Amsterdam	16.59	15.96	15.65	10.48	234.54	234.70	242.52	242.52
Stockholm	16.98	17.21	16.85	15.03	332.83	340.68	330.13	326.26
Berliin	9.23	9.23	10.01	8.45	114.53	116.72	114.06	71.53

Allikas: EKI

Viina hinnad olid Tallinna supermarketites 2005. aasta juunis kõrgemad kui Riias, Prahas ja Berliinis, kuid madalamad kui teistes vaatlusse kaasatud pealinnades. Tallinna **viina** hinnad supermarketites tõusid 2005. aasta juunis 2,3% märtsiga ja ligi 6% eelmise aasta vaatlustega võrreldes. Viina hinnad Riia supermarketites olid juunis samad mis eelmise aasta II poolel, kuid 4% kõrgemad kui märtsikuu vaatluse ajal. Varssavis oli viin supermarketites kallim kui möödunud aastal, kuid märtsiga võrreldes 7% odavam. Pärast aasta alguse hinnatõusu langesid Prahas ja Helsingis viina hinnad juuni alguseks tagasi eelmise aasta II poole tasemele. Amsterdavis ja Stockholmis ei ole viina hinnad aasta jooksul oluliselt muutunud.

KOKKUVÕTE

2005. aasta 6 esimese kuuga kasvas Eestis peaaegu kõikide alkoholsete jookide **toodangu maht**, erandiks olid vaid kanged alkohoolsed joogid (kaasaarvatud viin). Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli endiselt negatiivne, kuid ekspordi ja impordi vahe oli varasemate perioodidega võrreldes oluliselt väiksem, kusjuures eksport kasvas kiires tempos (+236%) ja import vähenes (-11%). Samas tuleb jooksva aasta väliskaubandusandmetesse suhtuda endiselt mõningase ettevaatlikkusega, arvestades nii statistika metoodika muutustega kui ka andmete kogumise raskustega, mis tekkisid pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga. Kõikide alkoholsete jookide eksport suurenes, väljaarvatud piiritusel. Impordis vähenesid oluliselt õlle, muude kääritatud jookide ning piirituse sisseostetavad kogused. Kasvas vaid kangete alkoholsete jookide (eelkõige viina) ja viinamarjaveini import.

Alkoholsete jookide **jaekäive** suurenes 2005. aasta I poolaastal 13,5% eelneva aasta sama perioodiga võrreldes. Kiiret kasvu põhjustasid suuremad müügi kogused, sealhulgas ka turistide ostud Eesti kauplustes ja nende poolt alkoholsete jookide aktiivne tarbimine toitlustusasutustes. Jooksva aasta maikuus olid enamike alkoholsete jookide jaehinnad kauplustes kõrgemad kui veebruaris nii üle Eesti kui Tallinnas. Selle peamiseks põhjuseks oli 2005. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud 5% kõrgem aktsiisimaks, kuid selle mõju oli oodatust väiksem.